

El rastre brillant del cargol, Gemma Lienas⁽¹⁾

EDAT: 14 anys / +

Abans de començar la lectura...

És probable que hagi llegit al text de la contracoberta que en Sam té setze anys i és síndrome d'Asperger. N'havies sentit a parlar, d'aquesta síndrome? Saps quins són els seus efectes? Coneixes algú que en sigui?

En Sam, a més a més, és un geek, que vol dir... ho saps, què és un geek?

Vegem que trobem en aquest apassionant thriller...

PROPOSTES DE TREBALL

1. A l'inici de la novel·la, en Sam parla d'ell en un dels xats que comparteix amb altres geeks com ell. Recordes com es descriu a si mateix?

2. En Sam prefereix dir que és un Asperger, o Aspi, en comptes de dir que té la síndrome d'Asperger.
 - a. Per què? Digues també si et sembla coherent el seu argument.
 - b. Durant tot el llibre veiem molts dels comportaments d'en Sam que són propis dels Asperger. Fes una llista d'almenys cinc d'aquestes conductes particulars que has observat en Sam.
 - c. Creus que afecten molt la seva vida?

3. La primera escena de la novel·la ocorre a l'habitació fosca i plena de fum on l'assetjador està connectat des del seu ordinador. Què et fa sospitar des d'aquest primer moment que no està fent res de bo?

4. Podríem dir que el món dels xats, de les xarxes i de tot el sistema virtual és una mena de món paral·lel al de veritat, tot i que de vegades també es creuen. Ets assidu del món virtual? Respon aquest qüestionari i reflexiona i fes un debat amb els teus companys i les teves companyes sobre la vostra participació en tot allò que és virtual.

- a. Et connectes sovint a xats?
- b. Passes moltes hores navegant a l'ordinador?
- c. Quants amics virtuals tens? Són més que els de carn i ossos?
- d. Creus que té algun avantatge tenir un amic virtual? Quina?
- e. Et resulta més fàcil conèixer gent per la xarxa que en persona? Per què?
- f. Creus que pot tenir algun inconvenient o representar un perill?

5. Com hem pogut veure a la novel·la, hem d'anar molt amb compte amb qui coneixem a internet perquè és relativament fàcil que ens enredin. Vegem com de preparada o preparat estàs per a detectar qualsevol intrús que pugui fer-te mal:

- a. Què fas quan algú a qui gairebé no coneixes et demana amistat a les teves xarxes o vol parlar amb tu en un xat privat?
- b. Tens alguna mena de protocol de protecció? Quin?
- c. Penses que la joventut sou víctimes fàcils?
- d. Què faria que immediatament abandonessis una amistat?
- e. Ho explicaries als teus pares si sospitessis que algú és un intrús que té objectius perversos?
- f. Si no, què faries?

Comenteu a classe les respostes i feu un debat sobre si penseu que teniu prou protecció contra els perills de la xarxa.

6. La Martina discuteix molt amb la seva mare, no l'entén i sovint necessita evadir-se de la realitat entrant als xats, a més de consolar-se amb la seva gossa, la Dagda. Com penses que això influeix d'alguna manera perquè "caigui" en mans del seu assetjador? Argumenta els motius de la teva resposta.

7. En Sam té sort de tenir una germana com l'Iris. Tot i que es barallen força, ella se'n preocupa i l'ajuda a funcionar com algú “més normal”, a no fer coses que a ulls dels NT (els neurotípics) es pugui veure com alguna cosa estranya.

- a. Recordes què explica en Sam que li havia passat amb una noia que li agradava?
- b. Què decideix fer perquè no li torni a passar el mateix quan s'adona que la Martina li agrada?
- c. Estàs d'acord amb en Sam quan diu que prefereix parlar de diferències en comptes de discapacitat?

8. En Sam anomena NT, neurotípics, a les “persones normals”, als que no són Asperger. Menciona algunes de les característiques negatives que segons en Sam tenen i que ha posat en una fitxa que ha fet, similar a les que hi ha sobre els Asperger als manuals de medicina, i que s'anomena SNT, síndrome del neurotípic.

- a. T'hi has vist reflectit o has vist als adults del teu voltant reflectits en aquests aspectes?
- b. Penses que gràcies a la mirada diferent que ofereix en Sam es pot fer autocrítica per millorar?
- c. Creus que és precís i just que s'anomeni “normals” a les persones que no estan diagnosticades de res?

9. El que fa la Martina a la biblioteca per defensar la dona indigent dels que l'estan assetjant és quelcom que diu molt a favor seu. És solidària, valenta i justa. I, a més a més, és amable i quan finalment aconsegeix que marxin li ofereix una revista a la senyora.

- a. Què en penses d'aquest comportament? Creus que és generalitzat? Què faries tu en una situació similar? Per què?
- b. En el cas dels adults, penses que la majoria actuen així davant de les situacions d'injustícia? Per què?

10. Tant en Sam com la Martina fan esport. Recordes quins? Com creus que influeix l'esport en el benestar i la salut? Tu en practiques algun? On creus que està el límit entre el sacrifici que paga la pena, i quan es converteix en una cosa massa absorbent? Per exemple, la Martina fa rítmica i sempre hi ha hagut molta polèmica sobre els sacrificis desmesurats als

quals es sotmetien les nenes i noies. Què en penses d'aquest tema?

11. En Sam és un geni de les mates, però la filosofia no la porta gaire bé. Diu que “No té ni cap ni peus”.

a. Per què creus que li costa tant entendre-la?

b. A més, l'Ivan, el professor, no l'ajuda gaire, més aviat li complica una mica la vida. Per què creus que es comporta d'aquesta manera amb en Sam?

c. Creus que és lícit que un professor tingui aquest comportament especialment amb un alumne com en Sam? Per què? Comenteu-ho entre els companys a classe i pregunteu-ho també al vostre professor o a la vostra professora què n'opina.

12. En Sam i el seu pare no tenen una relació gaire propera, sobretot al principi. Ni tan sols recorda l'última vegada que es van fer un petó, que es van tocar. Ell explica que, quan li van diagnosticar Asperger, el seu pare s'ho va prendre molt malament.

a. Creus que el fet que no tinguin una bona relació té a veure amb això? Per què?

b. Malgrat això, hi ha un moment en què es produeix un apropament que sorprèn gratament a en Sam quan el seu pare li pregunta si li agrada alguna noia. En Sam li parla de la Martina, i ell li dona un consell sobre la sinceritat. Penses que és bo que hi hagi una comunicació fluida entre pares i fills? Per què? Quin paper juga la confiança en general i quins beneficis té?

13. Els pares d'en Sam també tenen problemes per culpa de la crisi, no guanyen tants diners com abans i, com moltes altres famílies, això els afecta. Com penses que ha pogut afectar la crisi econòmica global a la qualitat emocional de les famílies? Creus que les ha perjudicat? De quina manera?

14. L'assetjador es dedica a buscar material per a altres pedòfils que coneix del xat. Alguns tenen preferències, totes perverses, es clar, com per exemple que les noies tinguin poc desenvolupats els pits o molt, d'altres prefereixen que siguin més joves... fins i tot també ha fet negocis amb *snuff movies*, cosa que és molt, molt greu. Saps de quina mena de pel·lícules es tracta?

15. L'assetjador que es fa passar per l'Iker sap prou bé què fa, ho premedita i fa servir els instruments i les estratègies que té a l'abast per al seu objectiu macabre, encara que siguin il·legals.

- a. De quina manera es guanya a poc a poc la confiança de la Martina?
- b. Com aconsegueix saber més coses d'ella i per a què les utilitza?
- c. Creus que és una estratègia habitual d'aquesta mena de delinqüents, els pedòfils?

16. Segons en Sam hi ha hackers de barret blanc i hackers de barret negre. A què es refereix? A quin grup pertany ell? Quines diferències hi ha entre uns i altres segons el que fan?

17. Quan comença en Sam a sospitar de l'Iker i per què?

18. A la novel·la hi ha algunes referències literàries com la de l'escriptora Carmen Martín Gaité, a novel·les com *Lolita* o *El vigilant en el camp de sègol*, i a personatges com Humbert Humbert o Holden Clufield, que és precisament el protagonista d'aquesta última, i sobre qui en Sam fa un treball per a l'assignatura de l'Alícia. Has llegit aquesta novel·la? Per què creus que en Sam fa una interpretació tan bona del personatge i del que li passa que s'acaba guanyant un deu de nota? Si no l'has llegida, busca'n informació per poder respondre la pregunta. I, per cert, no triguïs a llegir-la perquè és, sense cap mena de dubte, una lectura que no et deixarà indiferent.

19. El llibre es parla d'alguns noms, conceptes i termes que se suposa que has de conèixer. Vegem si saps definir-los.

- a. Bulling
- b. Ku Klus Klan
- c. *Reality shows*
- d. *Snuff movies*
- e. Anonimous

20. La Martina s'enfada amb ella mateixa per haver estat tan impulsiva i haver interpretat els comentaris que tots han penjat al mur d'en Sam. Què havia pensat? De què es tractava en realitat? Era cert? Estàs d'acord amb ella quan diu que s'ha de reflexionar més abans de deixar-se portar per les emocions?

21. Quan la Martina s'adona que ha ficat la pota amb en Sam decideix anar corrent a disculpar-se. La Clara li diu que pot fer-ho a través d'un missatge al Face, però la Martina li diu que no, que anirà a la biblioteca per dir-li en persona, igual que l'ha insultat en persona. Què et sembla això que fa? Penses que, tot i els recursos cibernètics que tenim i que ens permeten comunicar-nos de manera molt ràpida i fàcil, hi ha coses que és millor dir-les i fer-les en persona? Per què? Quines diferències hi ha?

22. Alguns dels missatges que podem extreure d'aquesta novel·la és que “hi ha llops amb pell de xai”, com en Salvador. Són gent que aconsegueixen enganyar tothom, que semblen una cosa i en són una altra, i que, normalment, els abusadors es troben a l'entorn immediat de les seves víctimes, com poden ser professors, parents, etc.

a. A què atribueixes que es donin aquests casos? Creus que és una xacra de la societat o més aviat són casos aïllats de gent que té problemes individuals? Per què?

b. Què fa pensar que es tracta de quelcom que té a veure amb la societat i no amb les persones individuals?

c. Coneixes algun cas d'abús per part de professors del qual hagis sentit a parlar als mitjans de comunicació?

d. Creus que és important que no existeixin tabús sobre aquest tema i, en general, sobre altres temes de violència per tal que es puguin eradicar?

23. Busca notícies, llegeix sobre aquest tema, prepara material que en doni informació i feu un gran debat a classe sobre tots els aspectes de la violència contra nens i joves. Comenteu les causes, els condicionants, i, sobretot, plantegeu solucions per tal que es puguin detectar ràpidament els casos, que les noies i els nois que en puguin ser víctimes siguin capaços

d'identificar abans no sigui massa tard els agressors, i per tal que es perdi la por a parlar d'aquests temes sigui amb la família o amb els professors i companys.

(1) Si sou professor/a i necessiteu el solucionari el podeu demanar al vostre promotor/a de la zona o a educacio@grup62infantiljuvenil.cat posant totes les dades del centre i el vostre nom i cognom.